

Q.P. Code :04413

[Time: Two Hours]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. **Question no. one is compulsory. It carries 15 marks.**
 2. **Attempt any five questions from the remaining. It carries 9 marks.**
 3. **In case of dispute in translation, the English version of the paper is correct version.**

[वेळ : २ तास]

[गुण : ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. **प्रश्न पहिला अनिवार्य आहे. या प्रश्नाला १५ गुण आहेत.**
 2. **उरलेल्या प्रश्नांतील कुठलेही पाच प्रश्न सोडवा. या प्रश्नांना प्रत्येकी ९ गुण आहेत.**
 3. **भाषांतर मध्ये तफावत असल्यास प्रश्नपत्रिकेची इंग्रजी प्रत ग्राह्य धरली जाईल.**

1. A. Research is the manipulation of things, concepts or symbols with the purpose of generalizing to extend, correct or verify knowledge; whether that knowledge aids in the construction of theory or in the practice of an art. Critically Comment.

"संशोधनात गोष्टी, संकल्पना किंवा प्रतिकांचे हाताळणे होते. या हाताळण्याचे उद्देश्य ज्ञानाचे विस्तार, चूक दुरुस्त करणे किंवा सत्यापित करणे असतो. ह्या ज्ञानाचा उपयोग सिद्धांत मांडण्यासाठी किंवा प्रत्यक्ष व्यवहारात वापरण्यासाठी केला जातो" या विधानावर समीक्षात्मक टिप्पणी लिहा.

OR किंवा

B. Compare and contrast quantitative and qualitative methodology?
गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधन पद्धती म्हणजे काय?

2. Both positivist and post-positivist approaches are equally important. Critically Comment.
(ब) "प्रत्यक्षज्ञानवाद आणि प्रत्यक्षज्ञानवादाच्या पलीकडे दोन्ही तितकेच महत्वाचे आहेत" या विधानावर समीक्षात्मक टिप्पणी लिहा.
3. Reliability assumes standardization in the research process and indicates that methods can consistently capture what is being explored. Critically Comment.
"सूत्रांचे विश्वसनीय असल्यामुळे संशोधन प्रक्रियेचे प्रमाणीकरण होते आणि सत्याचा सातत्याने शोध लावला जाऊ शकतो" या विधानावर समीक्षात्मक टिप्पणी लिहा.

Q.P. Code :04413

4. Answer each of the following:

खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा:

- a. Indicators of good research
- b. Ethics in research

चांगल्या संशोधनाचे निदर्शक
संशोधनाचे नितीतत्वे कोणते?

5. What is a research design? Explain in detail.

संशोधनाचा आराखडा म्हणजे काय? सखोल टीप लिहा.

6. What do you mean by fallacy in research? What are the types of fallacies?

तर्कदोष म्हणजे काय? त्याचे प्रकार कोणते?

7. Research is a creative and strategic thinking process. Critically Comment.

"संशोधन सर्जनशील आणि धोरणात्मक विचार प्रक्रिया आहे" या विधानावर समीक्षात्मक टिप्पणी लिहा.

8. Write a detailed note on probability sampling technique.

संभाव्य नमुना निवड या विषयावर सखोल माहिती लिहा.

9. What is sampling? What care should you take while selecting a sample?

नमुना म्हणजे काय ? नमुना निवडताना कुठली काळजी घेतली पाहिजे ? नमुन्यातील पूर्वग्रहांमुळे अयशस्वी झालेल्या एखाद्या संशोधनाचे उदाहरण लिहा.

10. Write a detailed note on hypothesis?

अभ्युपगम म्हणजे काय? सखोल टीप लिहा.

11. What do you mean by inductive and deductive arguments?

अंतर्गत आणि बहिर्गत वैधता यावर संक्षिप्त टिप्पणी लिहा.
